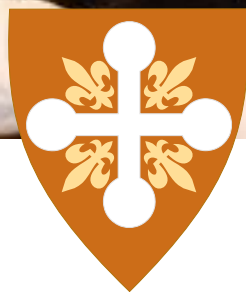

**Pere ja kooli tööspidamiste ühtsus:
hea kasvatuse eeldus**

Collegium Educationis Revaliae

Postmodernistlik maailm kannab vastuolulisi väärtusi:

Pluralistliku ühiskonna koolis aktualiseerub keskse väärtusena tolerantsus. Ühtsete väärtuste ja normide, tabude ja müütide sõnastamine kasvatusel alusena on peaaegu võimatu

Kool, kus tolereeritakse vastuolulisi väärtusi, jätab lapsed õige ja vale, hea ja halva suhtes segadusse.

Sellist situatsiooni tajutakse **väärtuskriisina**, mis toob endaga kaasa hariduskriisi.

Väärtuskriis kasvatuses

- Väärtused pole probleemiks kasvatuses selle tõttu, et väärtusi kui selliseid peetakse ebaoluliseks, vaid pigem selle tõttu, et lähtudes tõe suhtelisusest, ei ole võimalik leida ühiseid väärtusi nii, et need toetaksid lapse iseloomu kujunemist **vooruslikuks**.
- Alles voorustena kehastuvad abstraktsed väärtused millekski käegakatsutavaks: isiku käekäiku, inimestevahelisi suhteid ja kultuurikeskkonda mõjutavaks fenomeniks.

Väärtuskriis kajastub laste turvatundes ja aktualiseerub kui sotsiaalne probleem

- Kasvab pinges laste hulk.
- Üha rohkem on nii autistlikke kui ka hüperaktiivseid lapsi.
- Mõtestamata maailmas kaotavad noored turvatunde ja otsivad üksinduse eest kaitset subkultuurides.
- Noorukieas muutub üha tavapärasemaks deviantne või eskapistlik käitumine.

Laps, kes kasvab vastuoluliste väärtuste toimeväljas, kaotab usalduse ja kindlustunde.

Vastuoluliste väärtuste toimeväljas kasvanud lapsel puudub või on häiritud elu mõtestav tulevikunägemus.

Eestis kasvab laste hulk, kelle jaoks pole kohta ei

- haridussüsteemis
- ega ka perekonnas.

Need lapsed on erinevatel põhjustel jäänud ilma sellest armastusest ja hoolest, millele neil on inimlik ja põhiseaduslik õigus.

Eesti põhiseadus sätestab vanemad oma laste arengu esmaste subjektidena

§ 27 Perekond rahva püsimise ja kasvamise ning ühiskonna alusena on riigi kaitse all. Vanematel on õigus ja kohustus kasvatada oma lapsi ja hoolitseda nende eest. Seadus sätestab vanemate ja laste kaitse

§ 41. Igaühel on õigus jääda truuks oma arvamustele ja veendumustele. Kedagi ei tohi sundida neid muutma

§ 37 Laste hariduse valikul on otsustav sõna vanematel.

§ 26. Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusel. Riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud ei tohi kellegi perekonna- ega eraellu sekkuda muidu, kui seaduses sätestatud juhtudel ja korras tervise, kõlbluse, avaliku korra või teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks,

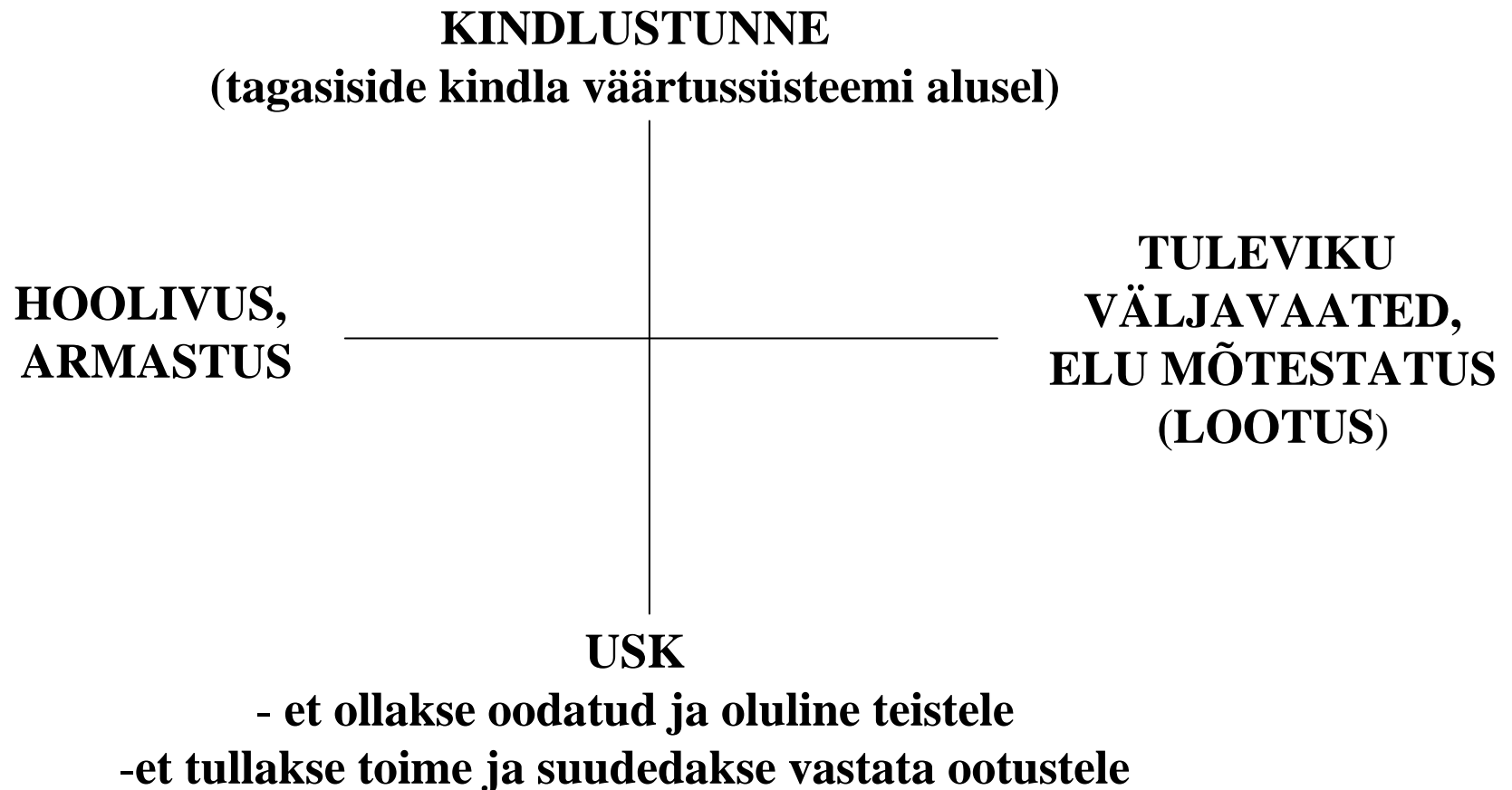
Riigi kohus on aidata perekonnal realiseerida oma õigusi ja kanda kohustusi

§ 14. Õiguste ja vabaduste tagamine on seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu ning kohalike omavalitsuste kohustus.

§ 37. Et teha haridus kättesaadavaks, peavad riik ja kohalikud omavalitsused ülal vajalikul arvul õppeasutusi.

§ 12. Kõik on seaduse ees võrdsed. Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu.

PÕHIVÄÄRTUSED LAPSE SUBJEKTSUSE TAGAMISEL

Väärtussüsteem Vanalinna Hariduskolleegiumis (VHK)

- VHK on munitsipaalkool, mille on algatanud ja üles ehitanud lapsevanemad.
- VHK väärtuspositsioon on fikseeritud põhikirjaliselt ja konkretiseeritud pedagoogilises kontseptsioonis:
see võimaldab teadlikku valikut kooliga ühinemisel

Miks selleni jõuti?

- **Kuidas aitab kooli väärtuspositsiooni fikseerimine kaasa vanemate prioriteetsuse tagamisele lapse hariduse üle otsustamisel ja valikul (põhiseadus § 37)?**

VHK haridus- ja kultuurikontseptsiooni alused

(8.juuni 1993)

§1

Haridus peab võimaldama inimesele ettevalmistuse viljakaks ja mõtestatud eluks ühiskonnas (ja seda peab ühtlasi praktiseerima ka koolis), aitama tal oma inimsust täielikumalt realiseerida.

§ 2

Kristlane ei saa ülalnimetatud haridusülesannet lahutada laste ettevalmistusest täisväärtuslikuks kristlikuks eluks, mis on suunatud Jumala ja ligimese teenimisele ja mille lõppeesmärk on igavene elu uues loodus.

§ 3

Haridus peab aitama inimesel lülituda ajaloo jooksul kujunenud maailmakultuuri, aga ka rahvuslikku ja omakultuuri, mis kannab üldinimlikke kristlikke väärtusi.

§ 4

Haridus peab andma inimesele kindla aluse iseenele, oma perekonna, ühiskonna ja kogu loodu kujundamiseks tõe ja armastuse vaimus.

§ 5

Haridus peab toetama inimese terviklikku arengut, st. peab võimaldama areneda tal

- nii kehaliselt, hingeliselt kui vaimselt,**
- nii tema mõistusel, tahtel kui südametunnistusel,**
- nii tema enese isiksusel kui ka tema avatusel teistele.**

§ 6

Haridus peab aitama inimesel kujundada õiget väärtuste hierarhiat, milles domineerivad sellised vaimsed väärtused nagu

armastus, tõde ja õiglus,

milles materiaalsed väärtused teenivad vaimseid ja ajalikud igavesi.

§ 7

Igal inimesel on õigus oma usule vastavale haridusele, mis aitab tal kujundada terviklikku ja harmoonilist maailmapilti, mis toetub tema usule, lähtub sellest ja kinnitab seda.

§ 8

Iga inimese vabadus oma õiguste ja võimete realiseerimisel

on piiratud austusega teiste õiguste vastu

ja peaks olema suunatud

isiklikule täiustumisele ühise hüve raames.

Põhikirjaliselt on VHK-s aktsepteeritud iga õpilast tema omapäras:

- Koolil on kohustus aidata õpilase
 - **eeldustel välja kujuneda võimeteks;**
 - **toetada õpilast, ületamiseks ja tasakaalustamiseks arenguraskusi;**
- Nii kujuneb koolis põhiprotsessiks **lapse arengu tagamine (mitte õpe)**
- Vastavalt põhikirjale võetakse igasse klassi **kaks füüsiliste või sotsiaalsete probleemidega last** (tingimusel, et suudetakse koondada ressursse nende aitamiseks)

laste aitamise Võti on väärtussüsteem: isiklik suhe ja hool murelaste aitamisel

Laps kasvab inimeseks
ainult läbi armastuse ja hoole
st. subjekt \longleftrightarrow subjekt suhtes

**Õpetaja äratab lapse hinges lootuse
ja
annab talle tulevikuväljavaated.**

Hariduskolleegiumi peetakse loominguliseks kooliks, kus on

- aktiivne, eri valdkondi haarav kultuurielu,
- õpilaste mitmekülgne ettevalmistus, mis võimaldab neile ootamatuid kombinatsioone tegevuses ja elukutse valikul
- “pidurdamatu” initsiatiiv ja osalus koolielu korraldamisel,
- õpilaste ja õpetajate koostöö ja head omavahelised suhted.

Ometi peame oma pedagoogilist lähenemist rõhutatult konservatiivseks.

Traditsioonilise kasvatusüsteemi aluseks on arusaam iseloomu kujundamise vajadusest

Platon, kes mõtiskles moraalikasvatuse sisu üle, oli veendunud, et lapsed peaks olema kasvatatud nii, et nad oleksid armunud voorustesse.

Antiikajast alates peeti kogu kultuuri vastutavaks iseloomu kujundamise eest. Kunst, kirjanduski pidid äratama noore hinges janu olla hea.

Postmodernism katkestas selle traditsiooni

1993 ilmub W. Kilpatrick'u raamat **Why Johnny Can't Tell Right from Wrong: And What We Can Do About It**

kus ta näitab, kuidas relativismi "indoktrineerimisvaba" dimensiooni sissetoomine lõhkus kõlblust toetava ja iseloomu kujundava lähenemise koolis.

Probleemõpe (decision-making, value clarification, dilemma solving) oli kavandatud kujundama iseseisvat mõtlemist ...

Tegelikkuses viis ta õpilased kõlbluse osas tohutusse segadusse :

õppides kodus vaevu omandatud väärtusi käsitlema küsitavatena, unustasid lapsed need ja nende arusaam **õigest ja valest, heast ja halvast kujunes pelgalt subjektiivseks.**

Pedagoogiliseks lähtepositsiooniks kujunes arusaam, et

- moraalne kujunemine ei ole ei kultuuri, perekonna ega usu funktsioon,**
- võtmeks tuleks pidada pigem mõnede autorite arvates mõistuspärasust, teiste meelest tundeid,**
- lapsed leiavad enda jaoks õiged eetilised printsiibid vabas klassisituatsioonis ise.**

•Usuti, et on olemas inimese loomuomane moraalsus ning

•arvati, et kultuur on pigem häbistav kui edastamist vajav.

Pea üleöö kaotasid pedagoogide poolehoidu vooruste, hea eeskuju ja iseloomu kujundamise kontseptsioonid.

Vabadus eeldab väärtusi, ühiselt aktsepteeritud tõe olemasolu. Kahjuks on mõtlemist raskem muuta kui materiaalist keskkonda ...

Paolo Freire kirjutab oma bestselleriks kujunenud raamatus “Pedagogy of the Oppressed”:

Orjad ei taha saada vabadeks inimesteks.

Inimeseks olemine seondub neile orjapidajaga ja nii soovivad nad saada orjapidajateks, mitte vabadeks inimesteks

